

57.LCH – 1.7.2008

VALDERON

DNES

ÚTERÝ 1. ČERVENCE

SRDCE VÍC NEŽ NOHA
Soubor K, Jaroměř
Divadlo Karla Pippicha v 15 a 18 hodin

TETA TO PLETE
LS Pampalín, Turnov
POTKAL ŠNEK ŠNEKA
DLS Blechy, Jaroměř
DKP malá scéna v 11, 14 a 16 hodin

LA KANTÝNA
LS Vyroba si své letadýlko, Praha
MED v 11, 14 a 16 hodin

ROZUM A ŠTĚSTÍ
LS Mráz po zádech, Praha (Doplňkový program)
MASH v 10, 15 a 17 hodin

AJ, JÁ KOZA
VOS herecká, Praha
Za Divadlem Karla Pippicha v 11, 15 a 17 hodin

FRANTIŠEK NEDVĚD A KAPELA
Letní scéna – Resselovo náměstí v 19 hodin

VEŘEJNÁ ROZPRAVA
Klub ve 20 hodin

RYTMICKÁ SKUPINA RADOST
Vyšehrad – Černík
Městská restaurace Muzeum ve 22 hodin

ZÍTRA

STŘEDA 2. ČERVENCE

NÁDHERNÝ LETNÍ DEN
LS Na holou, Hořovice
Divadlo Karla Pippicha v 15 a 18 hodin

TUČNÁKŮV VÝLET
LS Krab, Praha
DKP malá scéna v 11, 14 a 16 hodin

CHUDÝ A VESELÝ
LS Moje pětka, Jaroměř
POPŘEDU-POZPÁTKU POVÍDÁM POHÁDKU
LS Uzel, Chlumec nad Cidlinou
MED v 11, 14 a 16 hodin

MŇAM POHÁDKY
Divadýlko Kuba, Plzeň
(Doplňkový program)
MASH v 10, 15 a 17 hodin

KAMELOT
Letní scéna – Resselovo náměstí v 19 hodin

**VEŘEJNÁ ROZPRAVA
+ SETKÁNÍ S POŘADATELI**
Klub ve 20 hodin

KONCERT U KAŠNY – VLADIMÍR VEIT
Letní scéna – Resselovo náměstí ve 21 hodin

VETŘELEC
Kristína Maděričová
Doplňkový program
DKP malá scéna ve 21 a 22.30 hodin

DISKUSE O LCH ZÍTRA!!

Jak chceme, aby vypadala LCH v budoucnosti? Pokud to víme, nenecháme si to pro sebe, a to jak kritické připomínky, tak touhy po zachování: ... (rodu, kořenů, tradic, novot, stanů, stavů etc). Diskuse o budoucí podobě festivalu začíná ve středu po večerní rozpravě o představeních v Klubu Divadla Karla Pippicha. Přijďte.

ZVEME NA NEZVALA...

Časové prostroje mezi představeními lze vyplnit pivem a posilováním meziloutkářských psycho-sociálních vazeb, anebo návštěvou kulturov pohostinných zařízení. K těm patří například místní muzeum, kde najdete hned několik výstav. Dnes vás zveme na Nezvala, respektive jeho obrazy a kresby ze sbírek Památníku národního písemnictví v Praze, Muzea Vysociny v Třebíči a Moravského zemského muzea v Brně. Výstavu najdete v Nové výstavní síni a otevřeno je od úterka do pátku od 10 do 13 a od 14

se Štěpánem Filčíkem

Co v rámci festivalu zajímá NIPOS, potažmo co máš na starosti ty, Štěpáne?

Především pořádání pro veřejnost v spolupráci s odborem kultury města Chrudim a NIPOS. Jsem rovnocenní partner, a spíše „zvukovým právem“ je, že v ARTAMÉ, což je součástí NIPOSU, se připravují propozice - základní dokument, podle kterého se ten který ročník pořádá a Chrudimská beseda, jako kulturní zařízení města je přímým pořadatelem v místě konání. Propozice vznikají ve spolupráci s odbornou radou NIPOS pro amatérské loutkářství. Ta je složená z loutkářů z celé republiky a její součástí je i ředitel Chrudimské besedy, pan Kadeřávek. Propozice určují podmínky, za jakých může postupová předhlídka nominovat či doporučit soubor na Loutkářskou Chrudim, určuje strukturu programu a samozřejmě i podmínky, za kterých se vybrané soubory mohou předhlídky zúčastnit. Propozice jsou veřejný dokument a lze je najít například na webu (www.artama.cz). Do kompetence NIPOS, jak jsme si dohodli s Chrudimskou besedou, také patří tvorba struktury a charakteru seminářů, jmenování porotců a složení redakce předhlídkového zpravodaje. Chrudimská beseda vytváří naplň úvodního stručování i závěrečné pouté a veškerého doplňkového programu. Samozřejmě, že v tom všem spolupracujeme, a věci dialogu je i volba inspiračního programu.

Těprve druhým rokem je možné přihlašovat se na semináře a objednávat si vstupenky či ubytování přes internet. Jaké máte zkušenosti, případně jaké dětské nemoci tohoto systému se řeší? Ten nápad vznikl také v dialogu, ale konkrétně jej na svět přivedla Chrudimská beseda. Vlastně jde o to najít takový software a webové služby, aby nejlépe vyhovovaly jak pořadatelům, tak uživatelům. Zatím jsme tak trochu na začátku,

do 17 hodin. Ten, kdo viděl, pravil: „Je tam vtipný horoskop – Nezval se ve 30. letech považoval za nejlepšího astrologa v Praze. Pěkné jsou jeho dekalogy, použít jako ilustrace do jeho knihy Absolutní hrobař. Jsou tam skicáky, krajinky, akty, autoportréty – to samé na plátnech. Pak busta od Vladimíra Preclíka, portrét od Josefa Šímy a tak.“

ČERNÝ FLÓR PRO PROSPERO

20% slevu na více než 500 titulů poskytuje od 18. 7. 2008 Divadelní knihkupectví Prospero (Celetná 17, Praha). Mezi nabízenými tituly najdete monografie, divadelní hry, antikvární knihy (Shakespeare, Goldoni), slovníky apod. Smutná zpráva: 30. července Prospero končí. Knihy (snad) pak budou k dostání na divadelních festivalech. Nakupovat můžete i po internetu, a to na adrese <http://bookshop.divadlo.cz>. Zatím do 30. 7., pak se uvidí.

ale až to budeme dělat popatě, bude to určitě téměř dokonale. Pro ten elektronický způsob přihlašování mluví i fakt, že letos se již téměř netvořili fronty a všichni byli rychle a efektivně obslouženi. První obava, že to lidi nezvládnou, se ukázala jako lichá. Sám jsem vyřizoval po telefonu jen tři lidi, v Chrudimské besedě jich také bylo pár, ale všichni ostatní to dokázali. Nevýhodou je menší komunikace, horší možnost domluvy na náhradním zařazení, což teď není ještě možné. Tak mají smůlu lidé, kteří nezachytí tu první vlnu, protože během čtyř, pěti dnů byla více než polovina seminářů plná. Ale systém je spravedlivý, kdo se dřív přihlásí, je tam. Byly třeba problémy s placením, kdo neměl internetové účteničky, těžko stihal do pěti dnů zaplatit a pak byl vyřazen.

Ano, to se stalo, ale stačilo zavolat a bylo jim to pozdrženo. Ten systém nevylučuje telefonickou nebo jinou domluvu, stále za ním jsou lidé ochotni vyjít vstříc. V této souvislosti bych rád jmenoval paní Štěpánkovou a Beranovou z Chrudimské besedy, se kterými je velmi dobrá spolupráce, a jak také vím – jsou velmi obětavé ve vyřizování všech zvláštních požadavků a změn.

Drobný problém byl s programem pro děti v Klubu pro děti a v seminářích pro rodiče s dětmi, který si měli rodiče sestavit sami, děti nedostaly vstupenky na představení. Už jsme zaznamenali záporné výjmy od některých maminek, nechceš k tomu něco říci, dovysvětlit?

Já bych to uvedl trochu zeširoka, seminarista na Loutkářské Chrudimě si zaplatí vedle ubytování a své stravy jen 650 Kč za seminář. Za to dostane každý půlden odbornou péči lektora, vstupenky na všechna představení hlavního programu a zpravodaj. Kdyby si měli platit lektora, včetně jeho ubytování, materiálu a vstupenky, pak by cena přesáhla 2000 Kč. Platí vlastně jen příspěvek, zbytek je hrazen z grantu ministerstva kultury. Malé děti platí 400 Kč a rodiče s dětmi dohromady 800 Kč, čili mají slevu. My totiž nejsme schopni dopředu určit a zajistit, kam ty děti můžeme poslat, co je pro ně vhodné (jsou velmi různého věku), ani nevíme, jestli je tady rodič v semináři nebo jen tak, jestli nedostane vstupenky v jiné abonentní řadě než dítě, jaké představení které dítě zvládne – musíme si uvědomit, že představení jsou často určena i pro dospělé, přinášelo by to řadu problémů. Proto už v nabídce byla infor-

POZOR POHOV

...A NA OKNA

Na okně, kterým se leze do redakce Valderonu, přibývá volná grafická tvorba. Na dalších redakčních oknech by měly přibývat postupně výtvořky, kterými nás častujete. Například dopsané bubliny k balónku z Bullwahru z čísla 2.

mace, že dětské semináře neobsahují vstupenky. V tuto chvíli neznáme lepší řešení, než že se o to rodiče postarají individuálně. Třeba se o to pobavíte ještě ve středu na veřejné diskuzi k podobě a organizaci festivalu (viz Pozor – pohov).

Rádi. Tak by bych chtěl pozvat všechny, které budoucnost Loutkářských Chrudimů zajímá, aby přišli ve středu v cca 22 hodin (po veřejné rozpravě). Já rád přijmu jakékoliv podněty a návrhy jak například tento problém řešit. Nebo cokoli jiného z organizace.

Zrovna semináře ale šlapou letos dobře. Jakým způsobem vytvoříš nabídku?

Snažím se, aby tak půl na půl byly semináře prakticky loutkářské a inspirační. Tradičně se objeví semináře hlasové výchovy, autorsko-dramatizačorské, loutkoherecké, scénografie nebo výroba loutek. Mezi inspiračními patří letos třeba Slova a co je za nimi, Divadlo na papíře nebo Fotokomix. Zvláštní kategorií seminářů tvoří odborné semináře z příbuzných oborů – tanec, pohybové divadlo apod. Již léta usilují vedle hudebních seminářů také o seminář zaměřený na výrobu hudebních nástrojů, ale nepodařilo se zatím najít vhodného lektora. Popravdě řečeno, uvítal bych jakýkoliv nápad nebo inspiraci, ať už jde o téma semináře, či doporučení konkrétního lektora (kontakt www.artama.cz).

Teď trochu odjímud. Ty se podíliš také na tvorbu inspiračního programu, tak na co se máme těšit?

Kromě hlavního programu je tady inspirační program, doplňkový program a okénko loutkářských tradic – OLT program. Ten vznikl proto, aby se na Chrudim podívaly i tradiční soubory, které neměly odvahu či chuť jet na oblastní předhlídky. Aby oni viděli a aby se o nich vědělo. Doplňkový program objednává Chrudimská beseda. Koněně je tu inspirační program, o kterém se radíme, jezdíme na profesionální předhlídky, i zahraniční a dvě až čtyři výjimečná představení sem zveme. Letos se můžeme těšit na představení Větelec, které se hraje ve středu. To je hodně experimentální. A pak je tady představení 8 polib předl kosům. Hraje ho Rosťa Novák, praprapravnuk Matěje Kopeckého, on je osmou generací loutkářského rodu Kopeckých, hraje to o sobě, o celém tom rodu a o svém vztahu k němu – pro loutkáře to myslím bude velmi zajímavá inscenace.

Ptal se František Kaska

2

N

a popud grafika začínám dnešní úvodník písmenem. N. Nezdá se vám taky, že jsou prodavačky v Chrudimě vlídnější, než jinde? Tedy, alespoň nám některým západním Čechům se to zdá. Těda nezdá, je to fakt. Zkuste ovoce a zeleninu cestou do MEDu. Paní upřímně poradí, jaké její zboží je nejlepší – a ne! Je to sen. Kromě zdání si taky my západní Češi rádi zavzpomínáme. Třeba na babičku, jak říkávala svému voříškovy, když se sexuální pokoušel o Micinku: „Nech kočička, vždyť je černá jako ty!“ Jak ale v tomto vlídném duchu domlouvat loutkám? Nebo vodičům? Protože slova jsou zrádná. Kladou pasti, nechaj nás, ať o ně zakopáme a když už si jeden Hugo myslí, že na ně vyzrál, přehlidne nejzrádnější z nastražených ok. Neméně lstivé jsou děti. Na Valderonu vymáhají odměny, někdy i za zveličovanou urážku lokálpatriotismu! Toho se na nich Valderon údajně dopustil, když přetiskl o souboru Pampalin přejatou informaci, že je z Prahy. A on je zatím z Turnova, nikdy, nikdy z Trutnova!! Křik rychle zahladily rouskové Mozart Kugeln, tu máš patriotisme kropáč. Jiné děti chtěly, aby ztířejší Valderon vyšel už dnes. Tak zase někdy u redakčního okna.

Kosa

Vendelín Budil: Z mých ředitelských vzpomínek

(úryvek ze VII. Kapitoly) Český čtenář 1920

Chrudim, české Athény, eldorádo všech divadelních ředitelů i herců, město, v němž jsem byl tak dobře znám, uvítalo mne i můj zbrusu nový soubor s obvyklou srdečností. Žádná nouze o byty, všude dveře dokořán otevřené a každý herec rád viděn. Bylo v Chrudimí zvykem zadávat divadlo pouze řádnému řediteli a osvědčené společnosti. Každá nesolidnost ze strany šéfa nebo členů strela se tím, že ředitel podruhé divadlo neobdržel. Chrudim neměla snad ani tolik obyvatelů jako Písek, ale měla své stále divadlo již dlouhou řadu let, v němž provozovány byly i opery a to dobře!

(...) Divadlo záloženské budilo v srdci každého Chrudimana vzhácné reminiscence. V divadle chrudimském hráli ode jeho postavení vždy jen ochotníci dovedni všech stavů, bez rozdílu od purkmistra počínaje až do posledního pisáře nebo nepatrného řemeslníka. Každý byl vítán, uměl-li něco, a byl-li slušný člověk. Starosta Klimeš, výborný pěvec a znamenitý houslista, zpíval první tenorové partie. V Chrudimí hrál každý, kdo v sobě cítil neodolatelnou

touhu postavit se na jeviště a pochlubiti se svým uměním. Ředitel městských úřadů, známý humorista Alois Gallat, byl zároveň ředitelem ochotníků. Prvním hrdinou a režisérem byl advokát a poslanec dr. Karel Pippich. Ředitel společnosti Filipek byl prvním komikem, velitel ostrostřelců Rozvoda hrával šarže a jeho syn Bohuslav Rozvoda intrikány. Mezi herci a ochotníky panovala nejlepší shoda. V hledišti seděla veškerá inteligence města a honorace majetková. Kdo chtěl platiti za vzdělance, nesměl chybět. O každé chystané novince se předem již rozprávělo a po provedení i velice rozumně kritisovalo. Kdo z herců chtěl před tímto aréopodem divadelních znalců obstáti, musel se svědomitě přičiniti. Za to ale každý dobrý výkon byl náležitě oceněn, každá nuance myslícího herce nalezla porozumění, každé gesto bylo pochopeno. Byla to zkrátka radost pro dobrého herce hráti před tímto auditoriem. Přišel jsem do Chrudimě poprvé jako mladý herec v roce 1870 a nalezl ihned tolik přátel, že jsem do žádného města se tak rád nevracel, jako tam.

valderon

šátrá
radí
poučuje

Frydolin:

Jak vypadá maňásek,
když je nahý?

Valderon:

3

:krajské doroty:

Divadlo Pampalin Turnov

Ivona Březinová: Teta to plete

Se souborem Pampalin jsme se prvně setkali před dvěma lety, kdy tento v podstatě hudební soubor nastudoval Čtyřlístek pohádek prostřednictvím hudebních nástrojů. V této inscenaci už nástroje nepotřeboval, ale svou muzikalnost v písničkách i smysl pro rytmus budování celku rozhodně nezapřel a pod vedením Aleny Tomášové jeho členové za ty dva roky ve výrazu, komunikativnosti i práci s loutkou či znakem udělali nesporný pokrok. (...) Je to představení vtipné a svěží, ale z režijní dramaturgického hlediska by bylo třeba ještě leccos dotáhnout. Výborně funguje první popletená pohádka, kdy propletené motivy Pyšné princezny a pohádky O koblížkovi jsou zavřeny dvojným happyendem, kdy koblížek nachází svoji buchtu a princezna prince. Druhá pohádka by v podobném smyslu ještě chtěla dotáhnout, stejně jako nezavřen zůstal příběh o tetě Bětě a opuštěn byl i „dvorečkový“ úvod s prádlem, který je podle mého názoru celkem zbytečný. Přes uvedené připomínky jde ale o inscenaci cennou, která je rozhodně zajímavou ukázkou kvalitní systematické práce s dětským souborem.

Alena Exnarová

Soubor K, Jaroměř

Srdce víc než noha - volně na motivy Pavla Šruta

S první části inscenace se frekventanti jaroměřské loutkářské konzervatoře představili v rámci ukázek prací seminaristů na loňské Loutkářské Chrudimi. Od té doby pod vedením svých lektorů Karla Šefrny a Jiřího Polehni dále pracovali a mimo jiné doplnili škotskou pohádkou o třech bratřech a moudrém pasáku ovcí o druhou, která je zpětným vyprávěním pasáka o tom, jak také on kdysi narazil, než zmoudřel.

Inscenace se vyznačuje kvalitní hudební i výtvarnou složkou. Kostýmy herců jsou sladěné s loutkami a prostředím, hraje se malými jednoduchými marionetami, voděnými odkryté, mimo jiné s využitím těl herců či basy jako scénických prvků. Význačné s třídmostí textu a především řadou krásných loutkářských nápadů a vtipných variací opakujících se situací. Problémem zatím je, že se inscenace láme do dvou částí a vzhledem k nadsázce a výborné gradaci první pohádky působí ta druhá trochu jako přílepek navíc. Přes uvedený problém jde ale rozhodně o inscenaci netuctovou a v mnohém inspirativní.

Alena Exnarová

Anička Ducháčková v inscenaci La Kantýna

Pavlna Kordová

VOŠ HERECKÁ PIDIVADLO, Praha

III.ročník posluchačů loutkářského umění

Věra Provazníková-František Hrubín: AJ, JÁ KOZA

První absolventy loutkářského umění VOŠH v Praze 4 provází toto představení, v úpravě a nastudování Jana Prokeše, od prvního ročníku. Bylo uvedeno jako pouliční divadlo a jako takové bylo užíváno pro městské slavnosti a jiné příležitosti tohoto typu. Později se stalo i repertoárovým titulem studijní scény VOŠH Pidiváďa. V dramaturgii a v hereckém vedení ročníku Janem Prokešem a Weltraud Ritterovou, představuje práci s maskou. Vtipná Hrubínova veršovaná pohádka, pro jeviště transponovaná Věrou Provazníkovou a dále upravená Janem Prokešem, je prezentována jako karnevalový rej masek. Stylizovaný projev tohoto typu herectví naplňují posluchači s neobyčejnou erudicí a výsledek pohybové spolupráce s Vladimírem Gutem, téměř dokonale naplňuje zvláštnosti pouliční divadelní prezentace. Tu pak jednoznačně podtrhují znamenité masky a kostýmy Ireny Marečkové. Porota se rozhodla představení doporučit nejenom jako dobrou inscenaci pouličního typu, ale především jako prezentaci školy, která si klade za cíl připravovat absolventy vybavené znalostí loutkoherceckého řemesla.

Jiří Středa

DLS Blechy, Jaroměř

Jana Dvořáčková + děti - Potkal šnek šneka

Představení hrají poměrně malé děti (asi tak 1.stupeň ZŠ) velmi zaujatě, jsou přirozené a čistě mluví. Spojovací texty nám sděluje malý vypravěč vedle paravánu. Ostatní děti hrají půvabnými textilními loutkami, které mají navlečené na ruce jako rukavice, takže jsou s nimi téměř srostlé. Hrají na stole, na němž je malá konstrukce s oponkou. Jejich zaujetí pro hru i smysl pro vtipné pointy situací příběhu o neustále se hašteřících šnečích a jejich setkáních s dalšími živočichy mají spád a bez problému udržují divákovu pozornost. Jistě by ještě bylo možné loutky více a variabilněji rozehrát, ale i tak jde o milou drobničku, která potěší a která je důkazem kvalitní práce Jany Dvořáčkové a Zdeny Broukové, které s dětmi pracují.

Alena Exnarová

4

LD Spojáček

LIBEREC

Tři zlaté vlasy děda Vševeda

Erbenovu pohádku

inscenátoři krátili a čistili v textu k výslednému minimalistickému tvaru tak, aby větší prostor dostaly vizuální složky inscenace. Těmi se staly lidské postavy, hrající nadpřirozené přírodní síly i terén krajiny pro loutky. Asociují spjatost s přírodou, rituálem, osudovostí. Čas inscenace plyne volně, v postupném sprádaní příběhu a hudební složka umocňuje konejšivé kolebání. Proměnlivost obrazů země z pláští herců je sama o sobě nosná tak, že by se mohlo více akcentovat samo jejich vytváření. Tedy, že přestavba sama se stane divadelním obrazem. Tak, jako hledíme na měnicí se tvary oblaků na letním nebi. Had pod jabloní i žába na prameni jsou symbolická zvířata, a také tak by se jich dalo jevištně zmocnit. Ve výtvarných prostředcích by zřejmě měla být blízká pláštům, tedy přírodě, nadpřirozeno, živlům. Přímlouvám se také za dotažení postavy Vševeda v řádu inscenace. Měla by být hraná také hercem, který si pro náš lidský svět zakrývá tvář maskou putujícího Slunce. Tvář Slunce jako totem mi připadal správný, vlasy bych thala dědovi. A prosím, berte tyto poznámky jako inspiraci, ne jako jediný recept...

Irena Marečková

Diskuse

Představení – rituál, rozsáhlé krácení erbenovské předlohy šlo až na dřev a někdy i dál; úspěšnost výrazu a oprostěnost evokovaly ne Erben, ale dokonce dávné mytologické kořeny této látky. Příjemný přehledný kus, pečlivá práce s loutkou hodna ocenění; nápaditá práce s perspektivou, prospělo by možná občasné zrychlení přechodů v situacích metodou „stříhu“; zaznělo také doporučení, že lze častěji využít symboliku scény i kostýmů; hudba mnohé tyranizovala svou monotóností a absencí dynamických vzruchů. Pomalé plynutí inscenace u někoho navodilo meditativně zklidněnou mysl, jiného rozčilovalo, dalšího uspávalo - vaše ignorance jevištního času byla tak důsledná, že některé diváky nutila přemýšlet nad tím, jakou roli má čas v divadle - díky za to!

Vratislav Šrámek

Kuna

Moc pěkná a důsledná

tématická práce s hudbou, což se často neslyší. Vytvořili jste si velký prostor díky „scénografii“. Zvolili jste čistotu ve zvuku - zobcová flétna sopránová a altová? Nastolili jste tempo téměř rituální ve vsí čistotě k současné hektičnosti. Ale to divadlo je potvůrka složená z mnoha složek, které se mohou někdy chovat jako „italská rodina“. Vede-li zahlcenost elektronickou hudbou k přehnané čistotě akustické hudby, je to jen jiný extrém, který může být na divadle výhrou, ale také cestou do pekla. Svázání tématy, zvukem a tempem v prostoru, který hned tak nezměníte, jste nemohli úspěšně dovést příběh tam, kam jste si určitě přáli. Myslím, že potřebujete naplnit prostor zvukem - mikrofon a hall, přidat nějakou další, ale stejně cílenou barvu - kytara, basa, zpřesnit rytmus (pulsaci) první muziky, pracovat s hudbou úplně jednoduše podle situací - tempo „cestovaci“ i „plavací“ muziky. A vězte, že když se loutka zvedne z podlahy, je to, zvláště ve vaší inscenaci, velká událost. Myslím, že takový zlatý vlas taky něco „váží“. Nebylo to moc slyšet. Čistota není nemohoucná, protože nikdy není jednobarevná – viz gregoriánský chorál ap. Šplouch.

Ještě několik scénografických poznámek k nedělním inscenacím:

HLÍNA – PLZEŇ: „VELKÉ PUTOVÁNÍ VLASE A BRADY“: Jak může trojrozměrné jeviště zpracovat dva rozměry komiksové předlohy? Ta zachází s detailem, polocelkem a celkem jako jakýmsi okem kamery, které nám rámuje zastavené dramatické situace. Použitá scénografie tyto možnosti měla. Flákačky na paravánu, projekce, stínohra. Zůstala však jen proměňující se dekorací, ilustrací pozadí cesty tam a zase zpátky.

RADOST – STRAKONICE: „TŘETÍ SUDÍČKA“: Ústřední objekt velikého sudu, jako sídlo SUDÍček zhmotňoval slovní hříčku. Autorovu poetiku hledání smyslu v nesmyslu. Ale nedali jste mi na začátku správný klíč, úvod, jak tuto nonsensovou pohádku číst... Technologicky toporné zpracování marionet bez nohou a rukou umožnilo jen přibližnost gest a pohybu postav.

Irena Marečková

Teatro Hugo

SEMILY

Hugo

Podstatné jméno postavy,

vytištěné na proužku papíru. To byla podoba jednajících dramatických postav. Jestliže je výtvarná forma loutky znakem postavy, pak zde soubor grafických znaků – písmen, tvoří opis tohoto znaku. V absurdnosti animace slov vzniká nečekaná komika.. Animovaná poezie.

Irena Marečková

Pracujte na zvuku,

dovoli vám větší svobodu, než by se mohlo zdát. Jako střídáte intenzivní situací, tak si buďte vědomi zvukového příběhu, který - ať chcete či nechcete - hrajete s nimi.

Jakákoli zběsilá „ranvej“ má svou zběsilá pravidla. Vztah kytary a vašeho hereckého projevu je velmi intenzivní - nejen proto, kdo na ni hraje. Buďte důslednější ve vašem „jazyce“ a pak už to nechte na divácích. „Perspektiva“ situací je taky nositelkou významu. HU -Go.....

Vratislav Šrámek

Diskuse

Jarka Holasová představila absolventy ZUŠ Semily a jejich kamarády. Jde o první představení tohoto uskupení. Mnoho diváků bylo nadšeno. Pochvaly, poklony. Inscenace měla kvalitu profesionálního divadla a nadšení a vervu mladých amatérů. Základním pocitem některých diváků bylo, že ač bylo dění na jevišti někdy nepřehledné, ne úplně pochopené, přesto stále bavilo. Inscenace má minimálně tři konce, nebo spíše tři rozdílné části. Připomíná skladbu vážné hudby, už myslíte, že bude konec, ale skladba pokračuje a vy jste rádi. Znakové divadlo náhle končí a nastupuje nová poetika, symbolická imaginace. K pochopení hada nemáme klíč. Slova nás ničí, slova vítězí, pohlcují nás. Každý může hledat svůj výklad. Ty plácačky se slovy jsou destilovaná loutka. Dobře je využítí svojštna, není ale zdůvodněno, proč někde zaznívají konkrétní slova. Herci dobře cítí publikum. Pro některé to byl nejvýraznější zážitek nejen Loutkářské Chrudimí, ale i celého roku.

frk

Inscenace TEATRA HUGO mi asociovala

estetiku divadla autorského typu, a to ve všech složkách. Taktéž divadla progresivního, mladého a v neposlední řadě i avantgardního. Tedy divadla, které hledá nové, moderní, neotřelé, netradiční výrazové prostředky především ve svém scénickém (jevištním) ztvárnění. HUGO pro mě (tím pádem) měl jedinečný divadelní styl. Rovněž pro mě bylo radostné, že inscenace začala fundamentálně pracovat s metodou divadelní montáže a střihu. Překvapilo mě nadšení souboru, jeho souhra a herecká energie. V celém souboru se kumuluje opravdu velká divadelní energie udržující napětí, které jde jen směrem vzhůru. Pavel Martinec hraje sice jen obličejem a gesty - přesto je jeho projev naprosto přesný, precizní, plný vnitřní herecké energie a napětí. Samozřejmě mě potěšila i jejich divadelní hravost, hravost s materiálem jako takovým. Rovněž hrají s nadhledem a zapojením své vlastní osobnosti. Oproti dosavadnímu, co jsem zde na přehlídce mohla vidět, mě tahle inscenace nadchla a přinesla řadu nových poznatků - například v pojetí jevištního času, ale i v divadelní formě. Na diskuzi se hovořilo o tom, že má v podstatě dvě části - nejprve část, ve které jde zejména o

vztahy postav a vlastních jmen, a pak druhou část, tzv. symbolicko-imaginativní. Hovořilo se o tom, jak má divák jít s představením dál, když je pro něj v první řadě rozehráno slastné rozplývání se ve světě slov, které ostrým střihem přejde do roviny symbolické imaginace - kterou najednou (zdá se) jakoby nelze plně vnímat - čist ji jako část první. Jde možná jen o to, že jazyk nové formy není nějakým způsobem exponován. Tím pádem by možná postačilo dát divákovi klíč k tomu, jak čist tenhle (pro něj) nový jazyk, novou formu, tuhle druhou část inscenace. Ale zas na druhou straně mi HUGO přijde právě tímto inspirativní a zajímavý. Připomněl mi tvorbu Constanzy Macras, která ráda pracuje s protikladnými nápady, ale i s protikladem divadelní formy v rámci jednoho inscenačního celku. Macras nedává divákovi žádnou „berličku“ jak má novou formu čist. Vznikají tak představení, která se vyjadřují odlišnými uměleckými formami; která oscilují na hranici různých divadelních jazyků. Jejimi slovy: „Vím, že má práce pokračuje v řadě věcí hranice, a proto bude vždy kritizovaná, ale o to se nestarám.“ A tak HUGOVI děkuji. Pro mě tahle inscenace překročila jistě hranice a přejí si, ať je více takového hledání - i když se může setkat s kritikou.

Petra Tejnorová

6

Kdo-si

JAROMĚŘ

Osudové kolo

Diskuse

Rozkrýt vztah mezi soubory Někdo, Kdo-si, Matějem Kubinou a Jarkou Holasovou se pokoušel Michal Kadlec. Pro mnohé marné. Zazněla chvála. Představení potěšilo, výkon herce byl sympatický. Matěj dokázal zvládnout i drobné kixy, ono se ostatně bez nich prý žádná představení zatím nepovedlo. Doporučeno bylo přidat na hlase, zlepšit je určeno pro cca 16 diváků, z organizačních důvodů však muselo být hráno pro mnohem větší počet. Rozpoutala se velká diskuse, zda by inscenaci poškodilo převedení do většího formátu. Byli diváci, kterým nevdadlo, že neviděli přesně některé detaily, stačilo jim tušit. Vztah miniscény a miniloutek je v kontrastu s velkou, až patetickou hudbou. Proto je také důležitá práce se střihem a s kvalitou a hlasitostí hudby. Jde o pohádku s poselstvím výborně provedenou. Hezká je právě metafora světa jako kola osudu a zároveň jako koláče, který sultán pojímá jako svůj svět, to co vlastní - a je to malé jako on. A placaté. Jako on. Dokonalá je pointa. To je dáno i tím, že jde o velmi kvalitní předlohu Václava Řihy.

frk

Nevýpravná minivýprava

Miniaturnost scény jako pohled na lidské hemžení . Kolo otáčejícího se osudu a moment jeho převrácení, tedy proměna v přehlednější sultánovu zemi, kterou dokáže obsáhnout a ovládnout, to byly přesně zvolené prostředky pro tenhle typ příběhu, vyprávěného jedním hercem. Vtipné naivistické momenty animace vycházely právě z maličkosti a plošnosti figur. Proporce scénografie byla původně určená pro maximálně 15 diváků, takže diváci v zadních řadách Malé scény si musely nechat o výpravě vyprávět.

Irena Marečková

Otázka velikosti-šírky a bohatosti,

je moc důležitá. Loutky mají tu fascinující schopnost absorbovat velikost zvukového hudebního aranžmá. Hudba svým bohatým výrazem hovoří za loutku, která moudře mlčí, kouká nekouká, cítí necítí a už nás má, neb mluvíme, koukáme a cítíme my. Miniaturizace scénografie Osudového kola tak v posunu koná za tuto ideální „loutku“. Výběr hudby se mi zdál velmi přesný - v úvodu dokonce přináší i něco jako prvotní instalaci problému. Technicky by potřebovala leccos zlepšit - kvalita snímku, střihy. Bylo by velmi žádoucí zapracovat na hlasovém projevu. Kolu zdar.

7

Vratislav Šrámek

Jakub Hulák

LS Frydolín

Frydolín aneb Podvodu strašná odplata

Aby to mohla být

hospodská (pouliční) fachaanda, ve které by ony sprostfárničky možná i ztratily hojně vytýkanou přehnanost - ba něco více, potřebovalo by provedení inscenace obrovskou energii, švih, tempo a přesnost. Typy loutek se váží na pohyb, tempo, výraz atd. Nic takového jsem, bohužel, neviděl. Dlouho jsme řešili, zda se jedná o rozdělenou interpretaci, protože loutčky se nějak pořád hýbaly, i když postava právě nemluvíla. Prohození hlasů - mužský, ženský - je prima možnost, ale zůstalo jen u ní. Ta jedna píseň by mohla stačit, jenže zněla nějak rozpačitě, jako kdybyste ji pořádně neuměli. Především, stává-li se hudbou přestaveb, očitá se v prvním plánu a tam je třeba opravdu jiného nasazení. Zvukový či hudební komentář pohybu či konání loutek má své zákonitosti. Kdybyste komentovali důsledně, můžete si v pohodě dovolit nekomentovat „sjeti“ Frydolína bez zvuku. Jinak to vypadá jako chyba. Přišlo několik nástrojů, ale moc jich nehrálo. V souvislosti s „lechťivostí“ vaší inscenace vzpomínám s něhou na to, jak jsme učili s Jakubem Křof-tou a Markem Zákosťeleckým a herci - dnes Divadla v Dlouhé - marionety Spoonri-verské antologie, jak provést onen toužebně očekávaný akt pomocí nití a spínacího špendlíku. Byly úžasné, věřte mi, loutky to umějí nejlíp.

Vratislav Šrámek

Lidové divadlo,

jarmareční divadlo, zábava pro přátele v hospodě - tohle všechno by se plus minus dalo použít pro označení představení s názvem Frydolín, s nímž přijel do letošního Chrudimi z Prahy soubor téhož jména. Je to úprava starých loutkářských textů, která měla posloužit pro vznik rasantní, jistě drsné a také nepochybně lechtivé zábavné taškařice v provedení maňásků. Zůstalo však - bohužel - jen u záměru; alespoň v chrudimském představení. Neboť nic nebylo realizováno s patričnou nadsázkou, komediální vervou. Vlastně zůstal jen soubor různých nápadů, vtipů a vtípků, které navíc čpěly jakousi přiboudlinou, jež dávala tušit, že mělo jít o ten divadelní žánr, jehož některá jména jsem připomněl na začátku. Ani ti maňásci nic nezachránili, neboť inscenace jim vzala jejich hybnost, dynamiku, možnost předvádět divoké a někdy až brutální akce. Prostě: dalo se jen vytušit, o jakou že taškařici mělo jít.

Jan Císař

Sokolský spolkový soubor,

kteří pravidelně hraje pro děti a pro potěšení přátel i svoje zplodil tuto taškařici, předstíval Štěpán Filčík. Část diváků představení urazilo, minimálně bylo pro ně nepřijemné. Důvodem byl povrchní, nevkusný humor pojmenovaný jako jedna z největších prasáren, jakou kdy viděli. Nevadí erotická témata, ale důraz pouze na to fyziologické. Ty hozené párky, tedy oudy usekané chlípnickovi, byly obrazem té prapodivné poetiky. Inscenace je (není?) o ničem. Zůstala jen špatná legrace. Chvilí se diskutující pokoušeli pojmenovat žánr. Hospodské divadlo, pouliční erotická fraška, inscenace ale nebyla zvládnutá v intencích žádného z nich. Erotické divadlo existuje a existovalo, stejně jako literatura, ale metaforické. (Boccaccio by se ostatně jistě nezabýval jedním prdem pět minut). Problémem byla i volba a konkrétní podoba loutek, maňásci s jasnými charaktery a s jiným způsobem hraní by unesli více. To popisné se stalo trapným. Tím, že příběh nebyl logický, ještě více vyňhžely jednotlivé opozlosti. Postava Kašpara byla neorganická. Nebylo jasné, k čemu slouží rámeček. Ospravedlnit se? Proč se komedianti hned schovávají včetně muzikantů.

frk

Byl to dnes (tedy včera) pestrý den. A bohatý.

Frydolín Praha: Frydolín aneb Podvodu strašlivá odplata

Opravdu mě neuráží erotický, ba co dím sexuální obsah. To, co mě činí tuhle inscenaci nepřijatelnou, je její naturalistická popisnost ve všech složkách - dramaturgii, scénografii, režii i herectví - jejím následkem je maňásková pornografie, jakou jsem ještě neviděl. Maňásek vtírající se mezi hyperhadra košilaté hrdinky s výkřiky, že to snad zvládne, ale rychle, rychle... a výjevy tomu podobné ve mně vyvolávají pocit makavé fyzické upečenosti podobné jako obrázky ženského masa ve výlohách trafikantských řeznictví. Tak, jako rakvíčkama činí tabu smrti přijatelným ba zábavným díky stylizaci, nadsáze, metafoře, založené na specifickém jazyku loutky, mohla by nás osvobodovat i od tabu sexu, jež - ac se to zdá v dnešní době nemožné - přec jen kdesi v nás vězí. Naturalismus vede jen k pocitu trapnosti. A k zajímavé otázce po rozdílu mezi nadsázkou a přeháněním. Můžeme se bavit o temporytmu či větěném přízvuku - ale jen bychom tím zastírali, že dobrý vkus platí i v tom nejlodnějších či nejchudších žánrech. A zapomene-li se na něj, přízvuk nepomůže.

Kdo-sí Jaroměř: Osudové kolo

Orientální pohádka, odehraná jediným hercem v a na zmenšeném světě, jenž je tvořen kolem svíslým a pak kolem vodorovným, má tři drobné vady na kráse: špatnou mluvu, způsobující i monotónnost projevu, nesdělený vztah k tomu, o čem se hraje a to, že „fórky“ občas překrývají, o čem se hraje. Jinak všechna čest!

Teatro Hugo Semily: Hugo

Absolutní znakové divadlo, v němž postavy, rekvizity, prostředí i zvuky jsou redukovány na pojmenování, a tyto pojmy v podobě natíšených cedulek pak jednájí či je s nimi jednáno jako s loutkami. Děj takto vytvořený je pro mne završen a ukončen, když hlavní hrdina - nápis „Hugo“ - převypráví těžkosti celého dne své partnerce - a ta všechna jeho slova smete se stolu. Vše je dopovězeno, už už je tu katarze - a hle, začíná nový kus. Kus, který nepracuje s časovými a příčinně-následkovými vazbami prvé části, nýbrž s prostředky výtvarné kompozice, založené na nesýřetovém prostorovém uspořádání bez děje a tématu. Jsou to krásné, poutavé, objevné obrazy. A když i ony kulminují na dveře klepe druhá katarze, přijde třetí část, jež užívá zas jiných prostředků: jabka, barvy, slov mluvených...

9

Několik poznámek k problému diváctví

Dráží chrudimští spoluúčastníci. Z pozice prostého řadového diváka bych ráda v tomto vskutku jediném plátku zveřejnila několik málo slov na téma: diváctví.

O diváctví se hovoří velmi málo. Ovšem existuje několik základních jevů, provávajících tento lidský stav, o kterých by se hovořit mělo. Zmírně několik z nich:

1) Slušné vychovaný divák by měl do divadla vstupovat ještě před prvním zvoněním, tedy, v divadle klasického druhu (jakým je např. Divadlo K. Pippicha v Chrudimi), asi pět minut před začátkem představení. Existují divadla, ve kterých se nezvoní a divadelní produkce, které se odehrávají v otevřených prostorech, kam se nedá vstoupit, ty ovšem ponecháme.

2) Divák se usadí na místo, které označuje jeho vstupenka. Neoznačuje-li vstupenka místo, usadí se kam je mu libo, krom míst, která jsou rezervována. V Divadle K. Pippicha bývá takto označena desátá řada, kde hnízdí porota Loutkářské Chrudimi.

3) Někteří diváci trpí zvykem nosit si do divadel různá záznamová zařízení. V klasických divadlech je pořizování záznamu během představení zakázáno, ovšem festivalová pravidla jsou poněkud volnější. Přesto. Každý takový přístroj obsahuje funkci (většinou v: menu - nastavení - zvuk) kde se dá jednoduše zrušit ozvučení spouště, či jiných tlačítek fotoaparátu, kamery, mobilního telefonu. Podobným způsobem je možno velmi rychle odstranit funkci blesk nebo vyzvánění (u mobilních telefonů).

4) Slušný divák (a kolega) z divadelního kusu neodchází, pokud nechce zásadním způsobem vyjádřit svůj vztah k právě předváděnému kusu. Nemí-li vyhnouti a divák není schopen ovládnout svá puzení, při odchodu se snaží otevřít i zavřít dveře tiše, aby nerušil spolu-diváky. V Divadle K. Pippicha se čas od času stává, že představení probíhá ještě za plného světla. Pak, při otevření dveří, do sálu vníká sluneční světlo a ruší tak nejen diváky, ale i herce.

Tolik několik drobných postřehů k problému diváctví. Chytrému napověz...

-kri-kri-

Luďek Richter

:semináře:

Seminář M – MAŇÁSCI

V neděli jsme chodili, sedali jsme si, usnuli a reagovali na mrtvou kočku. To nám šlo. Ale zato nám nešla chuze kradmo. Včera jsme se objímali, opíjeli, stříleli, sváděli, oplakávali. Ale hlavně – nepřibíjeli jsme ty nohy k prkýnku! Dnes nám Martinka možná pújí i maňásky...

Agent Schodo (čti šodo)

Seminář J – JAVAJKA

Lea chytla kočičku, nakrmila ji a vrátila se na koloběžce za námi. Přišla nová seminaristka (zdravím, Aničko!) a přinesla jehly a nitě. A šilo se a šilo. Už máme javajky jak vyšíty. Ještě s nimi umět hrát!

S pozdravem Vaše Mášena

Seminář Z – ZVÍŘÁTKA

Jsme dělali parníčky a origami. Pak jsme začali venku. A pak jsme hráli venku babu. A pak jsme hráli: šli tři opice. Pak jsme poslouchali příběh. Pak jsme vyráběli loutky. A pak jsme si s loutkami hráli příběh. Moc se mi to líbilo. tnega yncjat

Seminář S – SLOVO

Řečník Ilja Zmátel Inergentně Kateřinu Rada Intimních Zážitků Existenčně Končí Řetěz Inseminací Zamezil Exitu Krav Řepa I Zeli Elegantně Krájeny Ředitel Inovoval Zastaralou Ekvádorskou Kuchyni Rukáv – slano-kyselé slovo, čínský, jí se hůlkami
- jsem rukáv, vytěsním si páteř, to je super
- ne ve skříní, otírat se je lepší
- urvaná košile, ohnutý dlouhý rukáv, v horku ani neškodí, ani nepomáhá, saje pot
- příjemný dotyk, ne úplně jemný
- máma – modré šaty bez rukávů, zlomila si nohu, schody
- Kamča – ples, dlouhý rukáv, kytky, zeleno-růžový, spadla, podpatek
- oranžová, zrzavý hubený menší chlap, modré oči, outsider, je v partě, ale nikdo s ním moc nepočítá
- rychlý nástup a pak táhlý pohyb
- svatba (ruka v rukávě)
- rváčka, ženský si trhají rukávy
- dostal jsem košili – krátký rukávy, smutek, ohnul jsem je – thriller, netočil bych to, nerealizovatelný scénář

BAD

Seminář K - DĚTSKÝ KLUB na návštěvě v redakci

Najednou tu byli. Sedm malých a dvě o něco větší. Štěpán, Ben, Matěj, Heřman, Saša, Samuel a Eliška. Lektorky Jana a Hanka. Dětský klub. Líbilo se jim ležet do redakce a z redakce oknem, dozvěděli se, jak vzniká zpravodaj, prohlédli si počítače, tiskárnu, velmi je zaujala spacáková kukla, ze které se po poledni vylhne náš grafik Onda. Slibili přinést nějaké zápisky a obrázky a pak jsme si sedli na trávník před redakcí.

Tak co vlastně v klubu celé dopoledne děláte?

Chodíme do divadla. Líbila se nám Dobře prodaná nevěsta a taky Začarováný les. Ale ještě toho hodně uvidíme.

A když nejste v divadle?

Hrajeme hry, zpíváme – umíme například zazpívat své jméno, hráli jsme pantomimu. Včera jsme byli u moře. (???) Dnes jsme třeba malovali zvuky.

Kde se vám v Chrudimí líbí?

V divadle. A u náhonu, tam je to skvělý.

A co chystáte do dalších dnů, holky?

Máme s sebou všichni hudební nástroje. Používat je budeme k vyluzování zvuků, ale i jako rekvizity, loutky, všelijak. Zvuk a hudba bude takové spojující téma.

Taky jsem se dozvěděl, že každé z dětí má dva a více sourozenců (chválíme, loutkáři jsou tvořiví a plodní lidé) a že tatínek Elišky je sokolník (což není totéž jako sokol).

frk

Seminář L – LOUTKA A HLAS

Dneska jsme tu opět započali dechovými cvičením. Zpotil jsem se u pár jazykolamů a pak jsme z naší početné skupiny vytvořili velký orchestr – každý jsme představovali jeden nástroj. Vybrali jsme si své citoslovce a pak se zapojovali k ostatním. Poté jsme zkusili potřeňovat hlas na malé scénce, ve které jsme měli každý mužskou i ženskou roli. Ke konci hodiny jsme začali vyrábět loutky. Přišel i pan fotograf. Za domácí úkol jsme dostali: trénovat dýchání, správně rezonovat při mluvě a vymyslet si, jaký nos máme své loutce.

Agent Tačud

Seminář T – TĚLO A POHYB

Sešli se ráno v 8.30. Všichni poměrně svěží. Až na lektora. Pustili se do práce. Věnovali se svým pocitům. Zkoušeli je vyjádřit pohyby. Lezli do pokáleného slepičího kurníku a byli zhnuseni. Vstupovali do katedrály a byli okouzleni její krásou. Dali si pauzu. Pak běhali po místnosti. Zmatené jako pitomci. Zastavili se a udělali několik přesných pohybů. Líbilo se jim to.

Vzali se v kruhu za ruce a zamotali se. Potom se rozmotali. Chodili do čtverce. Lektor tomu nepřesně říkal: „Chodím-slyším-bojím-kradu se“.

Sedli si do kruhu a povídali si o projektu „DOBA PLASTOVÁ“. Probírali první skicy.

Šli se osprchovat a najíst se.

Bylo jim fajn.

Agent MIM

10

Seminář pro náctileté:

Očima loutek, tentokrát:

Den čumilů

Od tohoto čísla najdete ve Valderonu vždy jednu stránku věnovanou loutkám a jejich pohledu na Loutkářskou Chrudim. Zatímco včera se seminaristé věnovali výrobě loutek, dnes již začali fotit a nikdo neunikne jejich všetečnému pohledu.

Budte bdělí!

11

pit bullwahr

Masová kultura?

Kdo tě žádal
vo ruku?

V
ALDERON

Doplň sám
a přijď se
pochlubit
do redakce.
Odměna jistá